

Sygn. akt II Ka 386/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krośnie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesław Ruszala

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Kalisz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Krośnie - Gabrieli Wenc

po rozpoznaniu w dniach 11 stycznia 2017 r., 14 lutego 2017 r. i 8 marca 2017 r. w K.

sprawy **P. L.** s. T. i H. ur. (...) w K.

oskarżonego o przestępstwo z art. 190 § 1 kk, art. 190 a § 1 kk i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 7 września 2016 roku, sygn. akt II K 787/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że eliminuje z opisu przypisanego oskarżonemu czynu stwierdzenia o zadaniu pokrzywdzonemu W. J. w dniu 6 stycznia 2014r. w P. uderzeń i spowodowania w ten sposób obrażeń w postaci stłuczenia głowy, otarcia szyi po stronie prawej i lewej, stłuczenia powłoki jamy brzusznej oraz otarcia skóry okolicy czołowej prawej, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała, na czas poniżej siedmiu dni trwający,

II. w pozostałym zakresie utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,

III. zasądza od oskarżonego P. L. na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze, w tym wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 400 zł /czteryście złotych/.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Krośnie rozpoznawał sprawę P. L., oskarżonego o to, że w okresie od 6 stycznia 2014 r. do dnia 20 czerwca 2015 r. w miejscowości P., gm. J., powiat (...), woj. (...), wielokrotnie słowem i gestem groził W. J. pozbawieniem zdrowia i życia, a które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę ich spełnienia, a ponadto wykonując połączenia telefoniczne o różnych porach dnia i nocy i przyjeżdżając pod posesję pokrzywdzonego i wszczynając tam awantury naruszył prywatność i upoczywie nękał, czym wzbudził u pokrzywdzonego poczucie zagrożenia, a ponadto w dniu 6 stycznia 2014 r. w P., zadając uderzenia pokrzywdzonemu, spowodował u niego obrażenia w postaci stłuczenia głowy, otarcia szyi po stronie prawej i lewej, stłuczenia powłok jamy brzusznej oraz otarcia skóry okolicy czołowej prawej, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała na czas poniżej dni siedmiu trwających i w dniu 20 czerwca 2015 r. w P., zadając uderzenia pokrzywdzonemu, spowodował u niego obrażenia w postaci stłuczenia twarzy i nosa, co spowodowało rozstrój jego zdrowia i naruszenie czynności narządu ciała na czas poniżej dni siedmiu trwający,

tj. o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. i art. 190a § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 7 września 2016 r. sygn. akt II K 787/15 Sąd Rejonowy w Krośnie:

I. Uznał oskarżonego P. L. za winnego zarzucanego mu czynu, a stanowiącego przestępstwo z art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 190a §1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., przy zastosowaniu art. 37a k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. skazał go na karę grzywny w liczbie 200 stawek dziennych przyjmując 1 stawkę dzienną za równoważną 20 zł;

II. na mocy art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego P. L. nawiązkę w wysokości 2 000 zł na rzecz pokrzywdzonego W. J.;

III. na mocy art. 39 pkt 2b k.k. w zw. z art. 41a § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego P. L. środek karny w postaci zakazu zbliżania się do W. J. na odległość mniejszą niż 100 m przez okres 2 lat;

IV. na mocy art. 195 k.k.w. zarządził pozostawić płytę CD (k. 15, zbiór H) w aktach sprawy;

V. na mocy art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego koszty sądowe w łącznej kwocie 610 zł, a w tym opłatę w kwocie 400 zł na rzecz Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją obrońca oskarżonego, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. poprzez skazanie oskarżonego P. L. za czyn z art. 157 § 2 k.k., którego miał dopuścić się dnia 6 stycznia 2014 r. i nie uwzględnienie okoliczności, iż karalność tego czynu uległa przedawnieniu z dniem 6 stycznia 2015 r., w związku z czym postępowanie w tym zakresie powinno zostać umorzone;

2. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 k.p.k. i 325 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu przez Sąd dowodów zalegających w aktach sprawy z oskarżenia prywatnego P. L. zawieszę przed Sądem Rejonowym w Krośnie sygn. akt II K 425/15, choć stan sprawy tego wymagał;

3. naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., co miało wpływ na treść orzeczenia, polegający na niedokładnym określeniu przypisanemu oskarżonemu czynu wskazanego w pkt 1 wyroku, tj. art. 190 § 1 k.k., wyrażająca się w braku dokładnego wskazania dat, sposobów oraz przebiegu wydarzeń w zarzucanych oskarżonemu przestępstwach;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na dowolnej, a w konsekwencji błędnej ocenie materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnien oskarżonego oraz świadków co w konsekwencji doprowadziło do uznania oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony nie dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu o przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz o przeprowadzenie dowodu z opinii sądowo-lekarskiej P. L., historii jego choroby, fotografii poniesionych przez niego obrażeń i płyty CD z nagraniem przebiegu zajścia z dnia 20 czerwca 2015 r.

Oskarżyciel prywatny w odpowiedzi na apelację podkreślił natomiast, iż w dniu 5 maja 2014 r. złożył zawiadomienie o zdarzeniu z dnia 6 stycznia 2014 r., co skutkowało podjęciem przez organy ścigania czynności dochodzeniowo-śledczych w sprawie, zatem karalność przestępstwa, którego dopuścił się oskarżony, nie ustała z dniem 6 stycznia 2015 r.

Nadto wskazał, iż zabezpieczony w sprawie materiał dowodowy obejmuje płytę CD, zawierającą nagrania z wypowiedzianymi przez oskarżonego wobec niego groźbami bezprawnymi, do wypowiedziania których oskarżony się przyznał. Nagrania te opatrzone są datą oraz godziną, w których oskarżony wypowiadał groźby.

Oskarżyciel posiłkowy powołał się również na treść sms-ów, jakie oskarżony napisał i wysłał na telefon N. K., w których groził mu pobiciem i pozbawieniem życia. Podobnie jak nagrania, także sms-y wskazują na datę i godzinę ich wysłania.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jest uzasadniona jedynie w zakresie nieuprawnionego przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej za zdarzenie z dnia 6 stycznia 2014 r., w którym zrealizował on znamiona przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. i jego nie wyeliminowania z opisu czynu, pomimo nastąpienia przedawnienia jego karalności.

Zgodnie bowiem z art. 101 § 2 k.k., karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego, a takim przestępstwem jest przestępstwo z art. 157 § 2 k.k., ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia.

Okres przedawnienia karalności przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. podlega jednak przedłużeniu o 5 lat, od zakończenia okresu przedawnienia karalności przestępstwa, pod warunkiem wszczęcia postępowania w okresie karalności przestępstwa, co wynika z art. 102 k.k.

Oskarżyciel posiłkowy W. J. złożył tymczasem 5 maja 2014 roku zawiadomienie w sprawie naruszenia jego nietykalności cielesnej i gróźb karalnych, jakie w dniu 6 stycznia 2014 r. miał wobec niego kierować oskarżony L., jednakże postanowieniem z dnia 19 maja 2014 r. sygn. akt ROW-39/14 organ ścigania odmówił wszczęcia dochodzenia w tej sprawie, zaś Prokurator Prokuratury Rejonowej w Krośnie w dniu 21 maja 2014 roku zatwierdził powyższe postanowienie (k. 10 z akt PR 2 Ds. 345/14).

Nie nastąpiło zatem wszczęcie postępowania, czego wymaga dyspozycja art. 102 k.k., dla przedłużenia okresu przedawnienia karalności przestępstwa, w niniejszej sprawie o 5 lat.

Tym samym przestępstwo z art. 157 § 2 k.k., jakiego miał się dopuścić oskarżony L. w dniu 6 stycznia 2014 r., uległo przedawnieniu po upływie roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, tj. po upływie roku od dnia jego popełnienia, a więc w dniu 6 stycznia 2015 r.

W tej sytuacji niezbędnym było wyeliminowanie przez Sąd Odwoławczy z opisu czynu przypisanego oskarżonemu elementów zdarzenia z dnia 6 stycznia 2014 r., realizujących znamiona przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. Nie jest przy tym możliwe – czego domagał się w apelacji obrońca oskarżonego - umorzenie w stosunku do oskarżonego postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., obejmującego ww. przestępstwo.

Wskazać bowiem należy, iż oskarżonemu zarzucono, a w konsekwencji przypisano sprawstwo jednego czynu, realizującego kumulatywnie znamiona przestępstw z art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Przy tak określonej kwalifikacji prawnej i przyjęciu zachowania za jeden czyn możliwym jest wyłącznie wyeliminowanie z opisu czynu elementów przestępstwa z art. 157 § 2 k.k., w sytuacji przedawnienia karalności przestępstwa objętego kumulatywną kwalifikacją czynu.

Odnosząc się w pozostałym zakresie do zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego stwierdzić należy, iż nie są one uzasadnione.

Przeprowadzona w sprawie ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd Orzekający, wbrew twierdzeniom apelacji nie wykracza poza granice swobodnej sędziowskiej oceny, a także nie zawiera błędów logicznych lub faktycznych oraz nie jest sprzeczna z zasadami doświadczenia życiowego, a tym samym odpowiada wymogom swobodnej oceny dowodów gwarantowanej przepisem z art. 7 k.p.k., pozostając pod jej ochroną.

Odtwarzając przebieg zdarzeń Sąd Orzekający oparł się na dowodach, którym w sposób uprawniony przyznał walor wiarygodności.

Ocena ta, która doprowadziła Sąd I instancji do przypisania oskarżonemu sprawstwa przestępstwa z art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., pomimo nie przyznania się przez niego do ww. przestępstwa i zaprzeczania wypowiedaniu wobec pokrzywdzonego gróźb, nękania go, czy też spowodowania u niego w dniu 20 czerwca 2015 r. obrażeń naruszających czynności narządu ciała na czas poniżej dni 7 trwający na skutek uderzenia go

pięścią w twarz, oparta jest na logicznym rozumowaniu i znajduje odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, przede wszystkim w treści opinii biegłego J. S., w zeznaniach pokrzywdzonego, N. K., S. K. oraz funkcjonariusza Policji M. F., czy też przedłożonej dopiero w postępowaniu odwoławczym opinii biegłego K. dotyczącej obrażeń oskarżonego z dnia 20 czerwca 2015 r..

Biegły J. S. jednoznacznie stwierdził, iż pokrzywdzony doznał stłuczenia twarzy i nosa na skutek jednorazowego uderzenia go pięścią w twarz, czemu bezskutecznie zaprzecza oskarżony twierdząc, iż to on doznał obrażeń na skutek kopnięcia go przez pokrzywdzonego nogą w twarz i wypadnięcia z samochodu. Oskarżony, na etapie postępowania przed sądem I instancji, nie przedłożył jednak żadnej dokumentacji medycznej, która potwierdzałaby, iż w dniu 20 czerwca 2015 r. doznał on jakichkolwiek obrażeń ciała.

Z kolei N. K. widziała, jak oskarżony uderzył pokrzywdzonego w twarz, słyszała także wypowiedane przez oskarżonego groźby. S. K. słyszał, jak oskarżony wulgarnie groził pokrzywdzonemu pozbawieniem życia. Wiarygodność zeznań pokrzywdzonego potwierdzenie ma więc ww. dowodach, w tym w zeznaniach funkcjonariusza Policji M. F., w obecności której oskarżony wypowiadał groźby wobec pokrzywdzonego, która nie miała żadnego interesu w niesłusznym obciążaniu oskarżonego. Świadkowie ci, w sytuacji gdy nie widzieli konkretnego zdarzenia, a jedynie słyszeli, wyraźnie to zastrzegali, co podnosi walor ich wiarygodności.

W tej sytuacji słusznie Sąd Orzekający nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego, sprzecznym z zeznaniami pokrzywdzonego, jak również zeznaniom świadków D. W. i M. K..

D. W., zaprzeczając by oskarżony uderzył pokrzywdzonego, nie był świadkiem zdarzenia z dnia 20 czerwca 2015 r., a swoje zeznania oparł na złożonej mu relacji przez oskarżonego.

Z kolei zeznania M. K. nie znajdują oparcia w zebranych w sprawie i uznanym za wiarygodny materiale dowodowym.

Oskarżony w postępowaniu odwoławczym przedłożył opinię sądowo-lekarską opracowaną przez lek. med. P. K., dotyczącą obrażeń ciała, jakich miał on doznać podczas zdarzenia z dnia 22 czerwca 2015 r.

Opinia ta nie podważa jednak przyjętych przez Sąd Orzekający ustaleń, albowiem biegły nie wykluczył, że stwierdzone u oskarżonego obrażenia powstały w sposób i w czasie podanym przez pokrzywdzonego.

Wg bowiem pokrzywdzonego w dniu 20 czerwca 2015 r. oskarżony wysiadł z samochodu, położył się na betonie, po czym uderzał głową w celu spowodowania u siebie obrażeń, których powstaniem następnie go obciążył.

Mając na uwadze formę wypowiedzianych przez oskarżonego groźb, które nagrał pokrzywdzony, jego zacierzowanie i brak jakiegokolwiek opanowania w wyrażanych emocjach, nie można wykluczyć tego, że stwierdzone u oskarżonego obrażenia powstały w sposób wynikający z zeznań pokrzywdzonego.

Nie jest również uzasadniony zarzut obrazy przez Sąd I instancji przepisu art. 167 k.p.k., mającej mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodów z akt sprawy II K 425/15 z oskarżenia prywatnego P. L. przeciwko W. J..

Sąd Odwoławczy dopuścił dowód z akt ww. sprawy, w której wyrokiem Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 27 stycznia 2017 r. W. J. uniewinniony został od zarzutu popełnienia na szkodę P. L. przestępstwa z art. 217 § 1 k.k., tj. kopnięcia go w dniu 20 czerwca 2015 r. w twarz i spowodowania u niego w wyniku tego obrażeń ciała w postaci stłuczenia nosa i wargi górnej.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, iż akt oskarżenia w niniejszej sprawie wniesiony został do Sądu w dniu 27 października 2015 r., a więc w okresie obowiązywania art. 167 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 z późn. zm.), która weszła w życie 1 lipca 2015 r. i obowiązywała do dnia 15 kwietnia 2016 r.

Zgodnie z tym przepisem, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia aktu oskarżenia, w postępowaniu przed sądem, które zostało wszczęte z inicjatywy strony, dowody przeprowadzane są przez strony po ich dopuszczeniu przez przewodniczącego lub sąd. W razie niestawiennictwa strony, na której wniosek dowód został dopuszczony, a także w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, dowód przeprowadza sąd w granicach tezy dowodowej. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, sąd może dopuścić i przeprowadzić dowód z urzędu (§ 1ww. przepisu).

W innym postępowaniu przed sądem niż wymienione w § 1 oraz w postępowaniu przygotowawczym dowody przeprowadzane są przez organ procesowy prowadzący postępowanie. Nie wyłącza to prawa do zgłoszenia wniosku dowodowego przez stronę (§ 2 ww. przepisu).

Prowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe miało charakter kontradiktoryjny – tj. wymagało inicjatywy dowodowej przede wszystkim od stron, ograniczając taką inicjatywę sądu do wyjątkowych wypadków, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami.

Konsekwencją przyjęcia przez ustawodawcę takiego modelu postępowania karnego było nałożenie na strony obowiązku wskazywania dowodów i powoływania ich przed sądem, który ograniczał się w zasadzie wyłącznie do ich oceny. Tymczasem, ani oskarżony, ani jego obrońca, nie złożyli wniosku o dopuszczenie w sprawie dowodu z akt postępowania II K 425/15, zatem zarzucanie Sądowi obrazy art. 167 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie ww. dowodu, przy braku wyjątkowych wypadków, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, w sytuacji udziału w sprawie profesjonalnego obrońcy, nie jest uzasadnione.

Powoływane przez obrońcę oskarżonego w apelacji orzecznictwo sądowe, tj. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 marca 2016 r. sygn. akt II AKa 37/16, czy też Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 lutego 2016 r. sygn. akt II AKa 12/16, nie mogło mieć zastosowania do sytuacji procesowej istniejącej w niniejszej sprawie. Wyroki te zapadły bowiem w postępowaniach karnych wszczętych i prowadzonych na podstawie przepisów sprzed nowelizacji k.p.k., jaka nastąpiła ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 z późn. zm.), która weszła w życie 1 lipca 2015 r. i obowiązywała do dnia 15 kwietnia 2016 r.

Błędnie przy tym obrońca oskarżonego podnosi, iż Sąd I instancji winien był, na podstawie art. 4 k.k., przewidującego stosowanie przepisów względniejszych dla sprawcy, zastosować art. 167 § 1 k.p.k. w brzmieniu objętym nowelą z dnia 15 kwietnia 2016 r., która przywróciła uprzednie brzmienie tego przepisu powracając do zasady prawdy obiektywnej i nakładając na sąd obowiązek dopuszczania dowodów z urzędu.

Stosowanie bowiem przepisów względniejszych dla sprawcy na podstawie art. 4 k.k. ograniczone jest wyłącznie do przepisów prawa materialnego, a nie procesowego, jakim jest art. 167 k.p.k.

Słusznie zauważa z kolei obrońca oskarżonego, iż Sąd I instancji przypisując oskarżonemu sprawstwo czynu z art. 190 § 1 k.k., art. 190a § 1 i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., nie sprecyzował szczegółowo dat, sposobu, czy też przebiegu przypisanych mu zdarzeń, jednak uchybienie to nie miało jednak wpływu na treść zapadłego orzeczenia i nie może stanowić podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku, albowiem zgodnie z art. 455a k.p.k. nie można uchylić wyroku z tego powodu, iż jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 k.p.k.

Zauważyć natomiast należy, iż Sąd Orzekający określił ramy czasowe przypisanego oskarżonemu przestępstwa od zdarzenia w dniu 6 stycznia 2014 r. do zdarzenia w dniu 20 czerwca 2015 r. Pomiędzy ww. datami miało miejsce szereg zachowań oskarżonego realizujących znamiona przestępstw z art. 190 § 1 k.k. i z art. 190a § 1 k.k. Daty tych zachowań oraz sposób ich realizacji uwieczniony został w dokonanych przez pokrzywdzonego nagraniach telefonicznych.

Nie budzi przy tym wątpliwości, iż oskarżony dzwoniąc do pokrzywdzonego groził mu, jak również uporczywie nękał go, co jednoznacznie wynika z treści nagranych rozmów telefonicznych, a w zasadzie monologu oskarżonego.

Sugerowanie zatem przez obrońcę, iż oskarżony dzwoniąc do pokrzywdzonego kierował się chęcią uzyskania informacji o dziecku, stanowi nieporozumienie.

W związku z powyższym, wobec upływu okresu karalności przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. popełnionego w dniu 6 stycznia 2014 r., niezbędnym była zmiana zaskarżonego wyroku wyłącznie przez wyeliminowanie przez Sąd Odwoławczy z opisu czynu elementów zachowania się oskarżonego związanych z ww. przestępstwem.

Wobec braku uzasadnionych podstaw apelacji obrońcy oskarżonego w pozostałym zakresie, należało natomiast zaskarżony wyrok w pozostałej części, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k., art. 449 k.p.k. i art. 456 k.p.k., utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 636 k.p.k. i art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze, w tym wymierzył mu opłatę za II instancję w kwocie 400 zł.